

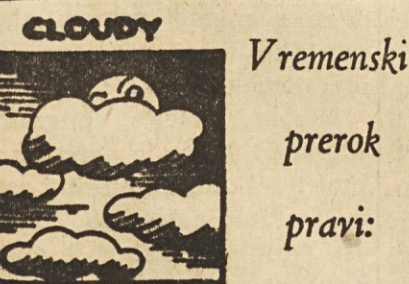
VESTI IZ SLOVENIJE

PRODUKCIJA LESA globoko pod planom. — Les je bil vedno najvažnejši izvozni predmet v Jugoslaviji. Ko je padla produkcija poljedelskih proizvodov, izsekavanje zlasti podržavljenih gozdov je doseglo neverjetne razmere. Po obširnem članku "Slovenskega poročevalca", Ljubljana, marc 21, 1951, pa iz gleda, da tudi na tem polju kmetje sabotirajo predpise državnih oblasti. Članek piše med drugim tudi tole:

"Do 10. marca so po posameznih okrajih izpolnili komaj po nekaj borih odstotkov letne oddaje lesa, n. pr. Celje-okolica 3.5%, Grosuplje 6.4% Radgona 1.3%, Novo mesto 7.7%, Ljutomer 4.7%, Ljubljana-okolica 10.7%, Kamnik 9%... Kdaj bomo mogli dohiti ta presenetljivi zaostanek? ... Mesec sečnje in spravila, ki je bil organiziran v marcu se je slabo obnesel. Prvih 20 dni smo mimogrede izgubili s sestanki, razgovori, formiranjem štabov ... itd ...

Že februar je bil slab, marec pa je bil navzlic "mesecu sečnje in spravila" in vsem štabom še slabši. Moral bi dati vsaj 100,000 kubikov, dal pa bo komaj 30,000."

ZDRAVSTVENI PODATKI po jugoslovanski statistiki. — Že večkrat smo pisali o zdravstvenem stanju jug. prebivalstva. Podatke, ki smo jih objavili smo prejeli vedno iz verodostojnih virov. Kljub temu vemo, da je marsikdo od naših čitateljev dvomil v njihovo točnost, saj so bili vprav katastrofalni. Sedaj potrjuje točnost naših poročil sam "Slovenski poročevalec" od 28. marca 1951, ki objavlja statistične podatke iz četrtletnega biltena zveznega statističnega urada. List piše:

Vremenski
prerok
pravi:

Včeraj je kazal v Clevelandu toplomer 86 stopinj nad ničlo. To je bil najbolj vroč 2. maj odkar imamo vremenski urad v Clevelandu. Za danes napovedujejo oblačno in popoldne nalive, jutri pa večinoma oblačno in gorko.

Tri na dan

Walter Winchell, eden najboljših ameriških komentatorjev, je zapisal: "Tragično je, da je ameriška diplomacija tako bankrotna da niti ne skuša posnemati briljantno državništvo, ki ga kaže — vojak."

Predsednik Truman ima pri sebi generala Vaughana. Ta igra nekako tako vlogo, vsaj časopisi smatrajo tako, kot so jo igrali v davnih časih norci na kraljevskih dvorih.

In predsednik Truman je poslal tega generala, da je v imenu Bele hiše pozdravil generala MacArthurja, ko se je pripeljal v Washington. Pika!

Ameriški 'vojni hujskači' pripravljajo novo vojno

Moskva. — Sovjetska zveza je proslavila 1. maj z novimi napadi na ameriške vojne hujskače, in z ogromno parado razkazovanja svoje vojaške moči.

Vojni minister Aleksander Vasiljevski je povedal sovjetskim četam, zbranim na Rdečem trgu pred Stalinom in njegovim Politbirom, da "Amerika pripravlja tretjo svetovno vojno".

"Zato je odklonila vse sovjetske mirovne ponudbe, vključno kontrolo atomskega orožja", je lagal Vasiljevski. "Toda sovjetsko ljudstvo je pripravljeno, da zaščiti mirni razvoj dežele."

Zahtevajo, da se vrši zaslisanje MacArthurja pri odprlih vratih

Ves kongres in narod naj zvesta vsa fakta, zahtevajo republikanci

Washington. — Vodja republikancev v poslanski zbornici, Joseph W. Martin je podal zahtevo da se vrše vse preiskave glede odstavitve generala MacArthur javno, da bo slišal ves kongres in ameriški narod, ki sta upravičena do tega.

Poslanec Martin je pisal na načelnike preiskovalnih odsekov, ker so odločili, da se naj vrši vsa preiskava za zaprtimi vrati. Senat bo začel s preiskavo danes in MacArthur bo prva prič.

Senatni odseki so rekli, da bodo zaslisanja javna, če MacArthur tako zahteva. Ta je pa rekel, naj o tem odločajo odseki in ti so se odločili za tajno zaslivanje.

BRZOJAVNA DRUŽBA BI ZVIŠALA PRISTOJBINO

New York. — Western Union Telegraph Co. je vprašala Federalno komisijo za dovoljenje, da sme zvišati pristojbino za brzojave, ker bi rada dobila denar, da bi zvišala plače svojim uslužbencem. Pristojbine bi rada zvišala za 9.6%.

Kulturni vrtovi bodo izdali knjigo

Cleveland, O. — Liga kulturnih vrtov bo začela s kampanjo, da zbere sklad \$10,000, da tiska zgodovinsko knjigo o kulturnih vrtovih. V tej ligi je večanjenih 26 narodnosti. Člana tega zdoborsta sta tudi John L. Mihelich in Anton Grdina.

Tito predlaga Italiji neposredno in prijateljsko rešitev kočljivega tržaškega vprašanja

Tita skrbi vztrajanje Sovjetske zveze, da se reši to vprašanje na predstoječi konferenci zunanjih ministrov.

RIM. — Premier Tito je 28. aprila pooblastil jugoslovanskega poslanika v Rimu Mladena Ivekovića, naj sporoči italijanski vladi, da se tržaško vprašanje lahko reši s direktnimi in prijateljskimi pogajanjimi med obema vladama in da je mogoče najti rešitev v teku 24 ur.

Želja jugoslovanskega premierja, da bi izboljšal odnose z Italijo, je razvidna tudi iz odločnega zanikanja jugoslovanskega poslanika, da bi imela jugoslovanska vlada kaj skupnega z žaljivim člankom, ki je izšel pred nekaj tedni v Primorskem dnevniku. Dotični članek je vseboval žaljive italijanske armade.

Zelo dvomljivo je, da bi italijanski premier De Gasperi pristal na tozadevna pogajanja na predvečer občinskih volitev v Italiji. V Italiji smatrajo, da je Beograd zaskrbljen nad vztrajanjem Sovetske zveze v Pari-

Komunisti na Koreji hudo tepeni

V Akronu je napravil požar do \$1,000,000 škode včeraj

Pri gašenju se je poškodovalo 60 oseb

Akron, O. — Kakih 150 ognjegašev se je trudilo da pogasi silen požar pri Harwick Standard Chemical Co. v East Akronu. Poročila pravijo, da je bilo pri gašenju 60 ognjegašev več ali manj poškodovanih.

Na pomoč je bilo klicanih 11 požarnih bramb. Vsi ognjegasci ki so bili doma izven službe, so bili klicani v službo.

Požar je izbruhnil včeraj kmalu po polnoči. Ponovne razstrelbe so stresale tovarno in poslopja v bližini. Firma izdeluje važne kemikalije za kavčukasto industrijo v Akronu producira plastične filme ter pokrove za hladilnike.

Poslopje, v katerem je gorelo, je 400 čevljev dolgo in zgrajeno v dva nadstropja. Škodo cenijo na milijon dolarjev. Na tisoče ljudi ki so šli jutraj na delo ali z dela, je gledalo požar.

Acheson ne vidi potrebe, da bi odpoklical iz Mehike O'Dwyerja

Washington. — Državni tajnik Acheson je izjavil pri konferenci časnikarjev, da ne vidi potrebe, da bi odstavil ameriškega poslanika v Mehiki, Williama O'Dwyerja, bivšega newyorškega župana.

Acheson je rekel, da če bi videl potrebo, da odstavi poslanika, da bi se glede tega posvetoval s predsednikom Trumanom, pa ni o tem nič govora.

Kot znano je kongresni preiskovalni odsek poročal, da je našel pri preiskavi dokaze da je O'Dwyer, ko je bil župan v New Yorku, pomagal k rasti kriminalnim organizacijam, namesto da bi jih zatiral, zato se je začel vedno bolj slišati v kongresu, naj se O'Dwyerja odstavi kot poslanika v Mehiki, kamor ga je lansko leto imenoval predsednik Truman kot "dobrega demokrata."

CENE FARMAM V OHIO SO SE DVIGNILE

Washington. — Poljedelski department poroča, da se je cena ameriškim farmam dvignila v enem letu za 14%. Najbolj so se podražile farme v državi Ohio in sicer so poskočile v zadnjem letu za 20%. Vzrok temu je, ker je življenje na farmah boljše kot v mestu in ker so cene poljskim pridelkom primeroma lepe.

Austin: Politika na Koreji je jasna

New York. — Warren Austin, glavni ameriški predstavnik pri Združenih narodih je v odgovor gen. MacArthurju dejal, da je politika Združenih narodov glede Koreje "jasna, pozitivna in dosledna." On to politiko odločno zagovarja.

Austin je odgovarjal na generalov govor v Chicagu, kjer je MacArthur trdil da je v vprašanju Koreje nastala praznina, odkar so posegli v vojno Kitajci.

Pomladanski zagon komunistov na Koreji se je razblinil in se končal z veliko zmago Združenih narodov

Tokio. — General Van Fleet poroča, da se je prvi del pomladanske ofenzive komunistov na Koreji končal z velikim porazom zanje z veliko zmago za Združene narode. V tej prvi pomladanski ofenzivi so komunisti izgubili več kot 70,000 mož. Umaknili so se ponekod za 20 milj, da se iznova grupirajo za novo ofenzivo. Prihodnji napad komunistov pričakujejo v 5 dneh.

"Mi smo zelo hudo kaznovali komuniste," poroča poveljnik 8. ameriške armade. "Komunistom je na celi črti spodletelo v tej ofenzivi. Drago so plačali ta svoj poskus."

Van Fleet je dalje izjavil, da so komunisti najbrže nameravali z vso silo udariti, pobiti armade Združenih narodov in končati vojno na Koreji.

Komunisti se zbirajo na centralni fronti, kjer bodo najbrže začeli z novo ofenzivo. Komunisti so zdaj kakih 20 milj severno od črte, katero drži ameriška armada. . . . Tam, poročajo poizvedovalna letala je vse črno komunistov, ki se zbirajo za nov napad.

Kitajci so zaprli zatvornice na velikem jezu pri Hwanchonu, da bi lažje prekoračili reki Pukhan in Han. Naši letalci so jez delno podrli.

Tokio. — Mornariška letala z letalonosilke "Princeton" so napadla s torpedi jezu pri Hwanchonu v Srednji Koreji. Rdeči so napotili svoje glavne sile po neuspelem napadu na Seoul dalje proti vzhodu. Zaprli so zatvornice na velikem jezu pri Hwanchonu v želji, da bi znižali vodno stanje rek Han in Pukhan, ob katerih poteka bojna črta. Ob nizkem vodnem stanju bi bil prehod preko rek daleko lažji.

Mornariška letala so komunistične načrte preprečila, ko so eno zatvornico podrla na drugi pa napravila deset čevljev široko luknjo.

V prvi polovici aprila ko so čete Združenih narodov prodirale v omenjenem predeju proti severu, so Kitajci zatvornice odprli, da bi tako zadržali nadaljnje prodiranje. Namera pa Kitajcem ni uspela, ker zatvornice niso mogli dovolj naglo odpreti.

Čete Združenih narodov so nato okolično jezu zasedle, pa so jo morale pretekli teden spet zapustiti. Ko so se jo rdečkarji znova polastili, so zatvornice zaprli. Reka Han pa se ne bo posušila, ker so naši letalci jez delno podrli.

VEDNO GLASNEJŠI POSTAJA GLAS IZ CITY HALL, DA BO ŽUPAN ODSTOPIl

Cleveland, O. — Ze več kot eno leto se pojavljajo glasovi, da namerava clevelandski župan Burke odstopiti in da ga bo nadomestil njegov direktor postav, Lee C. Howley. Toda zadnje čase postajajo ti glasovi vedno bolj glasni in prepričevalni.

Župan Burke je mislil, da bo dobil od predsednika Trumana sodniško službo. Bil je tega tako gotov, da se je že pripravljval, kako se bo poslovil iz City Hall. Toda z službo ni bilo nič in župan se je zopet vsedel na stol.

Zdaj so se pa pojavile frditve, da se župan Burke resno pripravlja, da bo izročil županovaje svojeju direktorju. Samo

NA KOREJI JE DOZDAJ 62,000 NAŠIH ŽRTEV

Washington. — Obrambni department poroča, da se je število žrtv na Koreji v enem tednu zvišalo za 1055 slučajev. Vsega skupaj je dozda ameriških žrtv na Koreji 62,799. V tem so šteti mrtvi, ranjeni in pogrešani.

V Ohio delajo postavu, da bodo vozniki avtov odgovorni za škodo

Columbus, O. — Ohijska nižja zbornica je z 125 glasovi proti noben sprejela predlogo, ki zahteva od vsakega voznika avta, da je odgovoren za škodo, ki jo napravi na drugem avtu. Ako voznik ne povrne škode, ki jo napravi na drugem avtu, izgubi za vselej pravico voziti kak avto.

Predlogo je dobil od nižje zbornice v pretres senat. Poznavalci razmer trdijo, da bo tudi senat glasoval za to predlogo, nakar bo postala postava za državo Ohio.

V nižji zbornici je bil včeraj tudi vložen predlog, da mora biti vsak avto pregledan enkrat na leto in sicer na krajih, ki jih bo določila država. Ako bo avto v dobrem stanju, mu bo pregledovalec pritril spredaj na šipo listek. Ako bo avto slab, bo dobil lastnik naročilo da ga v gotovem času popravi ali da popravi, drugače ne sme z njim na cesto.

To je šele predlog in ni znano, če ga bo ohijska legislatura sprejela. Namen je, da se stare šajtrge spravi s cest, ki so nevarni pešem in avtomobilom.

Predsednik Truman bo v ponedeljek na radiu

Washington. — Predsednik Truman bo v ponedeljek zvečer ob 10:30, clevelandski čas, govoril na radiu. Govoril bo o civilni obrambi.

NAM JE TUKAJ DOBRO. ZATO SE PRI VSAKI PRILIKI SPOMNI MO NA BEGUNCE

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

Meniševce gre domov—

John Rožanc, ki vodi znano lepo restavracijo na 1178 Babbitt Rd. v Euclidu, se je namenil obiskati domovino, Begunje nad Cerknico. Doma ima še živo mater (pri Klemenovih), dva brata in eno sestro. Odpeljal se bo z letalom iz New Yorka začetkom prihodnjega tedna. Vse potrebno za potovanje mu je oskrbela tvrdka Kollander. Ako bi rad kdo kaj naročil za svoje doma, naj sporoči Mr. Rožancu do nedelje na gornjem naslovu. Prijatelju Rožancu želimo prav veselo potovanje in srečen povratek nazaj v Ameriko. Pa po Menišiji lepo pozdravi v našem imenu!

Materinski dan—

V nedeljo 6. maja ob 3 uri popoldne bo v Slovenski pisarni sestanek posvečen Materinskega dnevu. Pripravljajo dekleta in otroci. Posebno dobrodošle naše mame.

Fantje—

V soboto 5. maja ob pol osmih zvečer je sestanek v Slovenski pisarni.

Pozdrave pošilja—

Rudi Gregorich pošilja uredništvu Ameriške Domovine pozdrave iz Floride. Piše, da je tam doli že kar precej vroče in da se bo skoro vrnil v Cleveland.

Nova gostilna—

Tony in Jean Perušek ki sta prej vodila Oxford Tavern na E. 63. St., sta zdaj odprla novo gostilno "Town House" na 92 Erie St., Willoughby, O., to je na Route 20.

Dober kup—

Pri nakupu nove peči (štedilnika) vzamemo staro ugodno na račun. Norwood Appliance & Furniture, 6202 St. Clair Ave. John Susnik, EN 1-3634. Odprto tudi zvečer!

Prva obletnica—

V petek 4. maja ob 7:00 se bo brala sv. maša v cerkvi Marije Vnebovzete za pokojnim Mattom Kastelcem v spomin prve obletnice njegove smrti.

Slovenska pisarna 6116 Glass Ave., Cleveland, O. Telefon: EX 1-9717

"Voda." Nocoj (četrtek) ob 7:30 vaja na odru SND na St. Clairju. Vljudno prosim vse igralce, da ste ob označenem času res vsi na odru. — Režiser. Identitetno karto naj dvigne v pisarni Viktor Hiršelj.

Pripravljalni odbor za veliko KSKJ-Ligino prireditev v nedeljo, dne 13. maja lepo prosi vse, ki imajo narodno nošo, da se radi odzovejo povabilu za udeležbo v narodnih nošah. Poleg narodnih noš v igri naj se po možnosti tudi vse rediteljice in druge funkcionarke oblečejo v narodno nošo. — Za odbor: Joe Nemanich.

Iz raznih naselbin

GIRARD, O. — V soboto 5. maja se bosta poročila v tukajšnji cerkvi g. Jože Kristanc in gđc. Francka Šenk. Poročil ju bo Msgr. M. Škerbec. Ženin je doma iz Šenčurja iz znane Kristančeve družine. V Clevelandu imata očeta in sestro Pavlo, v San Franciscu pa strica župnika. V Ameriko je prišel lani, njegova nevesta pa leto dni prej. Bog daj obilo sreče in blagoslova!

AMERIŠKA DOMOVINA
AMERICAN HOME

6117 St. Clair Ave. HEnderson 1-0628 Cleveland 3, Ohio

Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

Editor: James Debevec
General Manager and English Editor: Mary Debevec

NAROČNINA

Za Zed. države \$8.50 na leto; za pol leta \$5.00; za četrt leta \$3.00.

Za Kanado in sploh za dežele izven Zed. držav \$10.00 na leto. Za pol leta \$6.00, za 3 mesece \$3.50.

SUBSCRIPTION RATES

United States \$8.50 per year; \$5.00 for 6 months; \$3.00 for 3 months.

Canada and all other countries outside United States \$10 per year; \$6 for 6 months; \$3.50 for 3 months.

Entered as second class matter January 6th 1908 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the act of March 3rd 1879.

83 No. 88 Thurs., May 3, 1951

Ob pariških razgovorih

Po Hitlerjevem napadu na Sovjetijo je ta postala po sili razmer zaveznik Zahoda v boju proti Nemčiji in njenim zaveznikom. Borba proti skupnemu sovražniku je začela polagoma podirati v demokracičnem svetu nerazpoloženje proti komunistični Rusiji. Vojaška zveza, katere edini namen je bil streti nemško moč, se je polagoma spreminjala v prijateljstvo. Ruski uspehi na bojišču so budili splošno veselje in veselje tudi na Zahodu. Demokracični narodi so začeli gledati na Sovjete z drugimi, prijaznejšimi očmi. Spretna komunistična propaganda na eni strani in precej navno gledanje demokracičnega sveta na vprašanje komunizma na drugi sta vzbudila v javnem mnenju pa tudi v krogih odgovornih mišljenj, da je sožitje med komunizmom in demokracijo ne samo možno, ampak tudi verjetno. Državniki so začeli govoriti o enotnem svetu, kjer ne bo več vojsk in preprirov. Če bo pa že do kakšnega spora prišlo, ga bodo pa zlahka rešili v ta namen ustanovljeni Združeni narodi. Ljudje smo pač taki, da radi verjamemo tisto, kar si želimo in kar nam ugaja.

Teheranski, jaltski in potsdamski dogovori so nastali in bili podpisani v takem razpoloženju. Kmalu po sklenjenem premirju pa so se sanje o enotnem svetu razblinile, demokracični svet je jel spoznavati, da je temeljito nasledel komunistični propagandi. Češkoslovaška kriza je Zahod prebudila iz prijetnih sanj. Atlantska vojaška zveza naj bi končno ustavila komunistično osvajanje sveta.

Iz enotnega sveta, o katerem je sanjal pokojni Roosevelt, sta nastala dva nasprotujoča si svetova, med katerima, se zdi, sprava ni mogoča. Med tem, ko je demokracični tabor spravljen in sorazmerno umirjen, je komunistični svet napadalen in odločen doseči svoj cilj — osvoboditev celega sveta — z uporabo vseh sredstev moči in zvijače.

Oba tabora sta se začela mrzlično pripravljati na odločilen spopad. Amerika in njene zaveznice hite z oboroževanjem v želji in upanju, da se bo komunizem morda pred močjo in vojaško pripravljenostjo le premislil in ustavil. To upanje je verjetno prazno, ker komunizem se sicer utede potuhnit, ne bo se pa odpovedal svojemu končnemu cilju, gojimo ga pa vendar ali bolje, ne moremo se mu odreči. Miroljubno človeštvo se skuša oprijeti vsake bilke, ki bi ga mogla rešiti pred grozotami nove vojne.

Sovjeti so spretno izrabili miroljubno razpoloženje demokracičnega sveta in začeli lani z veliko propagando za mir. Njihovi pomočniki in podporniki so vneto pobirali podpise za takojenostno stokholmsko spomenico. Sredi navdušenega govorjenja o miru so pa sprožili vojno na Koreji. Amerika si je zavihala rokave in začela s pripravi v polni meri, pa ne samo to, za ta načrt je pridobila tudi svoje zaveznike.

Sovjetija je spet ubrala nove strune. Proti koncu lanskega leta je sprožila misel, da bi bilo mogoče rešiti mir z razgovori ob zeleni mizi. Zahod sicer ni maral verjeti v sovjetsko iskrenost, posebno Amerika se je precej trdovratno upirala in povdarjala, da je to le novo sovjetsko izigravanje. Končno se je vdala in poslala svojega zastopnika v Pariz.

Deveti teden se že razgovarjajo zastopniki Vel. Britanije, Sovjetske zveze, Francije in Združenih držav o tem, o čemer naj bi se kasneje razgovarjali zunanji ministri naštetih držav. Dva meseca sestavljajo dnevni red bodočih razgovorov, o katerih pa nihče ne ve, če se bodo sploh kdaj vršili, da morebitnega uspeha takih razgovorov sploh ne omenjamo.

Sovjeti so prišli v Pariz z namenom, da izkoristijo razgovore v svojo propagando in da po možnosti zasejejo spor med zaveznike ter tako zavro njihove vojaške priprave. Njihov zastopnik Gromiko močestno izkorišča položaj in v ostrih besedah napada angleške in ameriške "vojne hujškatke" in vedno znova povdarja, kako miroljubni da so Sovjeti. Znova in znova zahteva razorožitev Zahodne Nemčije in zmanjšanje oboroženih sil štirih velesil. Ta zahteva je čisto razumljiva, za Sovjete namreč. Zakaj? Sovjetija ima največjo vojsko na svetu, med tem ko se Amerika in njeni zavezniki šele pripravljajo. Morebitno sorazmerno zmanjšanje oboroženih sil, kot ga predlagajo Sovjeti, bi sedanje razmerje sil ohranilo in to bi bilo za Sovjete, ki imajo trenutno večjo armado kot Amerika z vsemi svojimi zavezniki, ki vred, ugodno. Na tej osnovi sklenjeno premirje v oboroževanju bi ustavilo stroje v naših tovarnah za orožje in ostalo vojno opremo. V nekaj mesecih bi mi, recimo, zopet začeli izdelovati in prvi vrsti za potrebe civilnega prebivalstva in se veselili, da smo se rešili vojne. Lepo, toda kdo nam jamči, da ne bodo Sovjeti prav v tem trenutku povzročili novo napetost ali pa nas morda celo nenadno začeli obmetavati z atomskimi bombami? Nihče! Spomnimo se samo nemško-sovjetskega dogovora leta 1939, ki so ga sklenili Sovjeti v trenutku, ko so se mudili v Moskvi zastopniki Anglije in Francije, ki so prišli tja sklepali o skupnem nastopu zahodnih sil in Sovjetov v slučaju nemškega napada. Spomni-

NOVINE

ZA SLOVENCE "SLOVENSKE KRAJINE" V AMERIKI

BETHLEHEM

Na sveto božično noč leta 1741 so prvi naseljenci (Moravci) dali svojo naselbino ime Bethlehem. Tak se že od prvo-ga početka rado pravi, ka je to božični varaš (The Christmas City). To se posebno vidi v tom, ka v Bethlehemu tak jako slavijo božične svetke. Celi varaš je razsvetljen, vsehrom razsvetljeno jaličevje, tak ka je vse vkup kak edne bethlehemske jaslice. Za osvetlitev cest-nij okrasov trbej 38 milj dugi električni drot in samo za to ide 325 jezer vatov električne mo-či. Na Hill-to-Hill mosti je 150 jaličev po 12 čevljev velikj tak vkup zloženo, ka zgleda eden velki jalič 52 čevljev visiki i na njem gori 1200 električnih gru-šek. Na breščeki nad Bethle-hemom (South Mountain) je na visikom podstavki (91 čevljev) za božič napravljena električno razsvetljena zvezda. Najdugši žarek je 81 čevljev dugi. Zve-zda se ponoči vidi 20 milj deleč. Za Vuzem zvezdo spremenijo v velki razsvetljeni križ.

Čeravno tej božični okraski i druge kulturne vrednosti Beth-lehema davlejo varaši kulturno lepoto, je železna fabrika itak tista, ka nosi glas Bethlehemu po celom sveti. "Bethlehem Steel Mills" so napravile iz bo-žičnega varaša tretji najzname-nitejši industrijski varaš v ce-loj Pennsylvaniji. Samo Pitts-burg pa Philadelphia so pred Bethlehemom. Zveksiga beth-lehemčari živijo od te "šape". Da pa dim i ropotanje železne fabrike zato nemre zadušiti kul-turnoga Bethlehemu. Poleg mo-ravskij kalidžov je na južni brešček naslonjena državna uni-verza "Lehigh University". Beth-lehem je imeo prvi v USA or-kester. Vsakoletni Bach-ovi fe-stivali imajo svoj začetek v Bachovom orkestri z leta 1882. Nekaj drugih zanimivosti iz Bethlehemu je pa eto: Prva a-poteka v USA je bila v Bethle-hemi, tam je spomenik nepoz-nanomoi soldaki iz revolucionar-ne vojske, tam so imeli prvo gasilsko mašino, v Bethlehemu so imeli prvo vodno sesal-ko (pumpo) za varaški vodovod. (Drgoč dele)

CLEVELAND

SKSJ (Društvo sv. Stevana). Kak sva društva SKSJ v Ohio, tak i naše Stevanovo društvo vzeme tao pri velkoj SKSJ pri-reditvi za katoliško Ligo v SND na St. Clair Ave. v nedeljo dneva 13. maja ob 3 odvečara. Nastopi SKSJ godba iz Collin-wooda, nato pa sledi igra "Vo-da", štero nam predstavijo Ligi-

mo se dogovora Sovjetov s kraljevo jugoslovanska vlado aprila 1941. Ni se še dobro posušilo črnilo na papirju, ko so Sovjeti pokazali vratu jug. poslaniku in opolnomočenemu ministru M. Gavriloviču, češ da ne morejo priznavati vlade, ki je prenehala biti dejanski gospodar svojega področja. Ostanimo samo pri teh dveh primerih.

Kako pa je z "razorožitvijo" Zahodne Nemčije? V resnici ta sploh še nobene vojske nima in jo torej razorožiti ni mogoče. Nemci pa tudi ne kažejo dosti volje, da bi se obo-rožili, posebno ne pod pogoji, ki jih stavljajo Francozi, ki jim obo-rožitev Zahodne Nemčije tudi ni posebno pri sru. Sovjeti to dobro vedo. Oni zahtevajo prav za prav uničenje nemške "vojne" industrije. Za vojno industrijo pa smatra-to sploh vse. V slučaju da bi Zahod pristal na popolno uni-čenje nemške industrije, bi nastala v deželi velika brezpo-selnost in nezadovoljstvo, kar bi odlično služilo komunisti-čni propagandi in Nemčija bi padla Sovjetom v roke kot zrelo jabolko. Tega pa seveda Zahod noče.

V Parizu torej ne kaže, da bi moglo priti do kakšnega sporazuma. Zakaj pa potem sede naši zastopniki tam, se bo morda kdo vprašal? Iz čisto enostavnega razloga. De-mokracični svet ne mara zamuditi niti ene priložnosti, pa če je še tako majčkna, da bi le rešil svet pred novo vojno. Šele v trenutku, ko bo izgubljena zadnja nada za mirno re-šitev, bo Zahod iskal drugih potov. Zahod se je začel naglo oboroževati, toda ne zato, da bi vodil napadalno vojno, am-pak da bi bil pripravljen na obrambo svoje svobode.

Nismo vedeli!

Urednik Kulturnega obzor-nika se želi čitateljem opraviči-ti, ker jim ne more postreči s poročilom in oceno o nedeljskem koncertu "Zarje" in "Slovana" v SND na St. Clairju. Za kon-cert smo žal zvedeli šele ta te-den.

Ob smrti dr. Antona Novačana

Ves teden po Veliki noči sem živel tu v pampi pod težkim udarcem Novačanove smrti. Med-tem, ko so v naši cerkvi peli evangelij, so slov. pesnika "za-petega" evangelija polagali v grob tam nekje v Misijonih. Njega, Ahasvera, gosta evrop-skih držav in predvojne Rusije, prednje Azije in severne Afrike, je vzela vase zemlja na tropski meji Argentine, tam, kjer jo je sam obdeloval, zopet kmet in te-žak, kot je bil takrat, ko je na-stopal svojo življensko pot.

Kakšna je bila in kaj pomeni za Slovence?

bala "SMRT" v naših vrstah. Želimo, da nas letos ne bi več obiskala. Ker ne vemo ne ure ne dneva, je prav, da smo v vsem pripravljeni na njen obisk.

Pridite k seji v velikem števi-lu! Tam se lahko o vsem pogo-ovorimo. Dobile boste lahko tudi vstopnice za igro "Voda," ki bo vprizorjena dne 13. maja v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. pod pokroviteljstvom ohijskih dru-štev K. S. K. J. Ves čisti dobi-ček te prireditve je namenjen blagajni Lige slov. kat. Ameri-kancev. Lige pomaga slovenskim kmetom, ki so morali in ne-kateri še morajo veliko trpeti ne zato, ker bi bili kaj zakrivil, ampak v prvi vrsti zaradi svoje-ga verskega prepričanja. Vod-stvo cele prireditve je v večjih rokah, zato moremo pričakovati, da bomo deležne lepega kultur-nega užitka. Segajmo pridno po teh vstopnicah in pokažimo, da se tudi mi, člani posameznih društev, držimo načela, po kate-rem se ravna naša matica Jed-nota: Vse za vero, dom in narod.

Na svidenje v ponedeljek! S sestriškimi pozdravi
Marija Hočevar, tajnica.

Slovenci v Angliji

Burnley, Lancs. — List redno dobivam. Vsi ga prav radi čitamo, posebno pa mladina. Ne-kateri izmed naših otrok so ho-dili v šolo še v starem kraju, ti se za slovenske knjige in časo-pise še prav posebno zanimajo. V moji bližini stanuje družina, ki ima 12 let staro deklico. To me vsak dan sprašuje, če je Do-movina že prišla. Čeprav smo daleč od doma, se vsi radi spo-minjamo domovine in težko ča-kamo, kdaj se bodo tam razme-re spremenile. Titov voz je pre-visoko naložen, zato se na slabih poteh današnjega sveta preme-tava in močno nagiblje in nič čudnega ne bo, če se prevrne, pa čeprav ga razni "prijatelji" vneto podpirajo.

Ferdo Motahn.

Za svobodo in pravico v Trstu

Slovenska demokratska zveza za Svobodno tržaško ozemlje je vložila pri zavezniški vojaški upravi v Trstu pritožbo, ker še vedno ni rešila vprašanja tržaškega državljanstva in smatra, da so za podelitev državljanstva pristojni državni organi v Rimu. Italijanska vlada v Rimu pa za-vrača vse prošnje Slovencev in Hrvatov.

Kulturna Kronika

V glavnem je naslednja: Ro-jen je bil 9. jul. 1887 v Zadobro-vi pri Celju. V hiši je bilo 10 otrok. Anton je obiskoval. osn. šolo v Celju. Ker je v 4. razredu padel iz grščine, so ga določili za tovarno. Iz strahu pred njo je pobegnil v Zagreb in tam po-navljal 4. raz. Preživljal se je z nočnim delom v neki pekarni.

V listu "Naša snaga" je objavil svojo prvo pesem s podpisom Samo II. Iz Zagreba je hotel po-begniti v Mandžurijo. Prišel je do Beograda, kjer so ga pa vrni-li čez mejo. Izključen iz šole je nato dokončal gimnazijo kot pri-vatist v Zagrebu, Karlovcu in Varaždinu. Pravo je študiral v Pragi, kjer je l. 1915 promoviral. Med tem časom je bil tudi v Pa-rižu, Monakovem in Moskvi. Ob izbruhu I. svet. vojne je bil ne-kaj časa zaprt, nato je pa služil pri vojakihi v Sarajevu in Za-grebu. L. 1919 je bil ataše pri posl. v Pragi, odšel v Beograd, od tu pa na konzulat v Trst. Nekaj časa je služboval tudi v kmet. min., se zvezal s srb. zemljorad-niki in v Celju ustanovil list "Naša vas." Kmalu je srbeske zemljoradnike pustil in napravil zvezo z Radičem. Tedaj je izda-lah 1923 je bil Novačan pri kra-lju in je bil takoj nato imenovan za tisk. atašeja v Varšavi, kjer so ga pa maja 1925 odslovili. Po vrnitvi domov je odprl odvet. pisarno, l. 1932 pa je postal od-pravnik poslova jug. posl. v Kai-ro, 1934 konzul v Celovcu. Od tu ga je vodila pot v Brailo in nazadnje zopet v Kairo.

Del vojne je preživel v Beo-gradu, nato pobegnil v Turčijo in živel v Kairu, kjer ga je zate-tilo leto 1945. Ni se vrnil domov, (čeprav so ga vabili župančič, Vidmar, Gruđen) temveč čakal na ureditev razmer v Rimu, na-čel v Trstu, kamor je prihitela za njim njegova gospa soproga in se z njo vred preseili l. 1949 v Buenos Aires, odtod pa v L. N. Alem v pokrajini Misiones. Tam si je kupil posestvo, kjer je kot kmet obdeloval zemljo in doma-čo kulturo. Tu ga je na postaji Posadas, vračajočega se za praz-nike iz Buenos Airesa domov za-jela smrt.

Takšna je bila približno živ-ljenska pot dr. Novačana, člove-ka ogromne postave, borbene energije, "samosilnika," kakor si je sam skoval oznako za človeka nadpovprečne vitalnosti: strasti in gospodovalnosti. In ta njego-va osebnost je vtelesena v polnosti tudi v njegovem lite-rarnem delu.

Dr. Novačan je bil najstarejši in najbolj priznani slovenski književnik v sedanji protikomu-nistični emigraciji, kateri se je pridružil iz protifašistično-naci-stične emigracije l. 1941. Spada v vrsto pisateljske generacije le-ta "1914" kot "Zvonovec," kate-remu je ostal zvest do zadnjega. Kot pisatelj je začel s pesmi-mi, ki pa niso našle večjega od-meva v literarnem življenju. V tem se je uveljavil šele z dvema knjigama kmečkih novel pod na-slovom "Naša vas," s katerima se je uvrstil med nove natura-liste. Še pomnim, kako sem kot mlad dijak z rdečico na licih prebiral te nebrzdane seksualne zgodbe iz kmečkega življenja, v katerih je bilo veliko zolajevsko nabreklih in časnarsko opisa-nega, nekakšna zmes poznejše-ga Kozaka in ted. Puglja. Da-nes ne morem soditi o teh črti-cah in novelicah, ker se jih v podrobnostih ne spominjam, pač pa je bila že v njih vsa tista zna-čilnost Novačanova, ki je dala poznejše drami "Veleva" in "Her-mana Celjskega" ter zbirko no-vel "Samosilnik," tri njegove najznačilnejše stvaritve. Drama "Veleva" (prevedena v češčino kot tudi "Naša vas") je imela uspeh tudi v češkem Narodnem gledališču v Pragi (ne samo v Ljubljani) ter je izrazito natu-

ralistična drama seksualno nad-povprečno čutne kmečke ženske in borbe za njo, kar vodi v zlo-čin. "Herman Celjski" pa je tra-gedija nadpovprečne gospodoval-nosti, sli po oblasti, ena najbolj-ših in najreprezentativnejših slovenskih dram sploh, zgodba celjskih grofov na njih višku. Po tej najboljši svoji umetnini je Novačan tudi dobil svojo ozna-ko med prijatelji "celjski grof," ki mu je popolnoma ustrezala, prav tako tudi "samosilnik," ka-kor je naslovil svoje predvojne novelice, obravnavajoče prav ta-ko problem oblasti močnega, sil-nega človeka nad okolico in nad usodo majhnih in slabih. Toda ne v drami o celjskem grofu, ne v novelicah ni več tistega sek-sualnega naturalizma, kakor je bil svojiski v "Naši vasi" in "Ve-leji," temveč že monumentalnej-ši realizem, ki ga je odklovala, velika plastičnost, ostro risanje značajev, kar je bila velika odli-ka Novačanovega peresa.

To so bila glavna njegova predvojna dela, katerim se pri-družuje še politično satirična de-loma v verzih pisana drama v zadnjih letnikih "Zvona" (naslo-va se ne spominjam), ki je vzbujala pozornost po krepkih besedah in duhovitih oznakah. Isto-časno pa se je uveljavljal v "Zvonu" kot pesnik dolgih in ori-ginalnih "Nilskih pesmi," pisa-nih pod egiptskim soncem. Z njimi je spet prišel v poezijo.

V medvojni in povojni dobi se je v njegovem ustvarjanju iz-vršila velika sprememba. V sve-ti deželi je neposredno doživljal kraje, kjer je hodil Kristus. Na njegovem grobu je molil za na-šo svobodo (pesem, objavljena v Koledarju Svobodne Sloveni-je za leto 1949). Iz teh jeruza-lemskih opazovanj je nastala njegova pesniška velezasnova: "Peti evangelij," ki naj v sone-tih "poje" Kristusovo življenje, kakor ga je seveda on doživljal. Prva knjiga s par sto soneti je izšla v Trstu in je bila napisana v Rimu (prav v isti hiši, kjer je Jeremija Kalin nadstopje niže prav tedaj začel svoj "Črno mašo"). V tem delu se je Nova-čan, stari naturalist in hegemo-nist, lotil tvegane naloge, opisa-ti življenje Boga v realnem oko-lju svete dežele. Izpovedal je v njem svojo vero v Kristusa Bo-ga, toda gleda ga zavestno kot človeka z vsemi otroškimi sla-

bostmi (teološko pogrešeno) in navadami. Ocena tega dela z estetske, kakor tudi teološke strani je naravnost nujna in kar kliče po obdelavi v "Vrednotah." nadaljevanje o "Judežu" je pri-nesla "Ameriška Domovina." "Peti evangelij" pomeni glavno pesniško delo, napisano izven mej domovine po l. 1941.

V slov. izrazito emigrantsko literaturo pa se je uvrstil s svo-jimi tržaškimi pesniškimi satira-mi na "Rdeči Panteon," na ofar-ske pesnike, v kateri je motiv s Krpanom naravnost monumen-talen. V našo argentinsko mo-tivnost pa je posegel z dvema pesmima "Balada o Matildi," in "Pismo," ki sta nazorni askersko plastični sliki našega tuk. življe-nja.

Tako je Novačan v tujini po-stajal izrazito "naš," to je emi-gracijski in protikomunistični pesnik (Evangelij!) ter se je pripravljaj na nov vzpon v svo-jem mojstrstvu — v drami, kaj-ti v svojem miru v Mi-siones je začel z nadaljevanjem svoje najzrelejšje zasnovne trilo-gije o celjskih grofihi. Ob pisa-nju drame "Friderik celjski" se je ustavilo to krepko pisateljsko pero, najmočnejše izven domo-vine...

Njegova pot v slov. kulturni zgodovini je močno začrtana, emigraciji pa se je podrl eden "stebrov slovenstva starega." Naša kulturna emigracija ima sedaj v daljnih Misijonih svoj prvi — veliki grob...

Ali bodo kdaj nad njegovimi zemskimi ostanki zasijale svetle in svobodne celjske zvezde?

Dr. Tine Debeljak
(Po "Svob. Sloveniji")

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

Ustanovljena 29. novembra 1914.

v Zedinjenih Državah Severne Amerike Sedež: Joliet, Ill. Inskorp. v drž. Illinois 14. maja 1915

Naše geslo: "Vse za vero, dom in narod; vsi za enega, eden za vse."

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: FRANK TUSHEK, 716 Raub St., Joliet, Illinois
1. podpredsednik: STEVE J. KOSAR, 2222 No. Major Ave., Chicago 39, Ill.
2. podpredsednik: ANN JERISHA, 658 No. Broadway St., Joliet, Ill.
Tajnik: FRANK J. WEDIC, 301 Lime St., Joliet, Ill.
Zapisnikar: JOHN NEMANICH, 650 N. Hickory St., Joliet, Illinois
Blagajnik: ANTON SMREKAR, 1012 Vine St., Joliet, Ill.
Duh. vodja: REV. GEORGE KUZMA, Wilton Center, Peotone, P. O., Ill.
Vrh. zdravnik: JOSEPH A. ZALAR, 351 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

ANDREW GLAVACH, 1748 W. 21st St., Chicago, Illinois
ANNA FRANK, 2843 So. Pulaski Rd., Chicago 23, Ill.
JOSEPH FERMAN, 20 W. Jackson St., Joliet, Illinois

POROBTNI ODBOR:

JOSEPH PAVLAKOVICH, 39 Winchell St., Sharpsburg, Pa.
MARY KOVAIC, 2456 So. Avers Ave., Chicago, Illinois
FRANK LESS, 1206 Chestnut St., Ottawa, Ill.
Predsednik Atletičnega odseka: JOSEPH L. DRASLER, No. Chicago, Ill.

URADNO GLASILO:

AMERIŠKA DOMOVINA, 6117 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio

Do 1. jan. 1950 je DSD izplačala svojim članom in članicam in njih dedičem raznih posmrtnih, poškodbin, bolniških podpor ter drugih izplačil denarne vrednosti do četrtilijona dolarjev.

Društvo za DSD se lahko ustroji v vsakem mestu Zdr. držav z ne manj kot 5 članic(cami) za odrasle. Sprejme se vsak katoličan moškega ali ženskega spola v starosti od 16 do 60 let. V mladinski oddelku pa od rojstva do 16. leta.

Zavaruje se za \$250.00, \$500.00 ali \$1,000.00. Izdajajo se različni certifikati, kakor: Whole Life, Twenty Payment Life in Twenty Year Endowment. Vsak certifikat nosi denarno vrednost, katere se vsako leto viša.

Poleg smrtnine izplačuje DSD svojim članom(cam) tudi bolniško podporo iz svoje centralne blagajne, kakor tudi za razne operacije in poškodnine.

Mesečna plačila (assessments) so urejena po American Experience tabeli.

DSD je 119.93% solventna, kar potrjujejo izvedenci (actuaries).

Uradni jezik je slovenski in angleški.

Rojakom in rojkinjiam se DSD priporoča, da pristopijo v njeno sredo!

Za vsa morebitna pojasnila in navodila se obrnite pisмено ali ustmeno na gl. tajnika: FRANK J. WEDIC, 301 Lime St., Joliet, Ill.

SIMONČIČ MAKŠ

Galicija

SPOMINI PADLEGA VOJAKA

Nekateri se pomenjujejo še nekaj časa pritajeno med seboj, toda kmalu utihne vse in slišati je samo nerazločen šum naših drsajočih korakov, ki se hitro utaplja v tej pusti, enolični planjavi.

Noč je hladna in dasi korakamo hitro, se vendar ne moremo ogreti.

Zapustili smo cesto. Preko travnikov in njiv se vlečemo naprej, vedno naprej. Na vzhodu se temna modrina neba počasi preliva v nekako mlecnobelo svetlobo in v tem rahlem jutranjem svitu zagledamo nedaleč pred seboj nekaj hiš. Čim bliže prihajamo, tem več jih je.

Oddelek za oddelkom se trga od celote in koraka v različne smeri. Ličan, ki je šel naprej, da nam preskrbi prenočišča, nas čaka pred vasjo. Vodi nas nekam v dolnji konec vasi, kjer sta za našo stotnjo že pripravljena dva velika hleva.

"Kuhinja je takoj zadaj za bajto. Pridete lahko takoj po kofedro, je že vse pripravljeno," nam še pravi, ko vidi, ka-

ko hitimo kobacat v naše brlogge.

V hlevu je prijetno toplo in še vonja po živini. Prvi hip ne razločimo ničesar. Prerivamo se sem in tja, dokler se oči počasi ne privadijo temi. Sedaj šele opazimo, da je ves hlev nastlan precej na debelo s čisto slamo. Drug preko drugega hitimo, kamor vabi tudi mene.

"Tukaj je mnogo bolje, ker ne vleče od vrat," mi razklada med neprestanim zehanjem. "Na tisto kofedro se pa poživzgam. Sem preveč zaspan. Še kaj boljšega, kot so tiste Ličanove pomije, me ne bi moglo premotiti."

Večina je njegovih misli. Ureajo si ležišča, dočim so se drugi že popolnoma zariji v slamo; videti je le njihove prosto ležeče, kakor od trupa odsekanje glave. Posamezni sicer odhaja po zajtrk, pa se zopet kmalu vračajo, se razpotevajo po slami, dokler se polagoma vse ne umiri. Kakor iz dalje slišim strgulčev grgrajoči glas: "... prosi za nas grešnike, zdaj in ob naši smrtni uri!"

Takoj za hlevom je vrt, kjer si je Ličan s pomočjo kamenja in paj kosov opek postavil zasilno ognjišče.

"Vse bi še šlo, če bi bilo voda malce bliže," mi pripoveduje, ko podpihava ogenj, ki noče pošteno zagoreti. "Sicer je konec vasi kotanja, v kateri je še precej vode, pa je že vsa onesnažena s človečjakom in secalnico. Zajtrk sem moral sicer tudi jaz kuhati z njo, ker nisem imel druge pri roki, pa kaj počes, saj tudi rečna ni dosti čistejša. Polno je v njej mrtvakov. Nazadnje škodljiva itak ni, ker jo najprej v eni posodi pošteno

prekuham in jo šele ko se gošča vadi, prelijem v drugo."

Tik za vrto je cesta, ki takoj za vasjo zavije v velikem loku proti jugu. Polna je vojaštva in ranjencev, ki leže na vozeh, nametani drug vrh drugega, kakor polena. Njih zasile, brezkrvni obrazi so brez vsakega izraza. Negibno, kakor mrtvaki, leže na vozeh, buleč z mornimi, okrvavljenimi očmi nekam v praznino. Za njimi črede setradane in utrujene goveje živine, ki jo z neprestanim suvanjem in kričanjem poganja jo naprej.

(Dalje prihodnjič)

M. ŠKERBEC:

Razdejanje Sodražice

(Nadaljevanje)

Toda nekaj je bilo treba ukreniti, da bo ljudstvo zopet ostraneno in vsaj na videz pokorno komunistični bandi, ki se je skrivala okoli Nove Štife, v Kotu in Travnici. Vpravo po tednu pogreba Franceta Kozina so komunisti prišli pod vodstvom Ronkota okoli 11 ure ponoči v Zapotok. Bili so dobro oboroženi. Družina je spala. Vlomili so skozi vežno okno v Kozinčovo hišo. Družino so zaprli v hišo, medtem pa so ropali po shrambah. Odpeljali so krave in prašiče iz hleva. Pobrali obleko in denar. Izropali so tudi vse ure, ki so visele v hiši. Janez je bil namreč urar. Bil je hrom pa se je izučil urarske obrti. Družina je molila v hiši rožni — venec. Stražil je Vinko Lušin iz Kota.

Drugi znani komunisti so bili: Leopold Košorok iz Sinovice, Jože Prijatelj iz Vel. Poljan, Maks Sinkovec iz Ribnice. Ko so komunisti končali z ropom, se je zelo zoperstavljal izročiti, se je začel pokolj. Ločili so družino v dvoje. Očeta Ivana, matorja, kateri je bila podrejena straža na Sedlu. Ljudje so dobili vtis, da bi poveljnik kar najrajši izročil svojo oblast komunistom, s katerimi so imeli pač dogovor glede kapitulacije. Vendar so naši fantje pobrali vse in odpeljali k Sv. Gregorju in od tam proti Turjaku.

Po 12. septembru 1943. je v Sodražici zopet zavihrala komunistična zastava, kakor tudi drugod po Dolenjski. Komunisti so bili dejansko pioni svoje "zmage". Da bi ljudi nekoliko pomirili in jih pridobili na svojo stran, so začeli z mirovno ofenzivo: "Vse je pozabljeno. Nikomur se ni treba bati, da bi se mu kaj zgodilo. Svoji tistih, ki so odšli, naj skušajo dobiti fantje nazaj." Tako so govorili, delali so pa seveda po svoji komunistični morali. Nekaj fantov se je res javilo. Te so odpeljali najprej v Ribnico v sodniške ječe. Potem pa so jih v družbi Jendolskih žrtve postrelili v Jendolu. Tam sta našla smrt mladi student Anton Zajc iz Ži-

Narod se brani sam

Pritisk komunistov in njihovo zločinsko početje se je zdelo že vsem prebivalcem neznosno. Pri Sv. Gregorju so se zbrali fantje in moške in postavili vaško stražo, ki je branila vasi in kmetije pred neprestanim ropanjem. Tudi sodraški fantje, kolikor jih je ostalo še doma in kolikor se jih je vrnilo iz raznih laških taborišč ali pa od partizanov, so imeli isto željo. Pa so jim Lahidelali nemalo preglavic. Niso dovolili, da bi se ljudje sami branili pred komunističnimi lopovi. Končno se jim je le posrečilo pripraviti Lahe o potrebi vaške straže. Fantje so prišli skupaj, izkopali bunkerje in se ogradili na Sedlu med Jelovcem in Globeljo. Komunistični ropi so tako malo ponehali. Toda Lahiso delali vaški straži neprestane težave. Tako so lahko razne brigade večkrat nemoteno potovale v bližini Sodražice iz Travnice proti Slemenom. Da so bili sodraški komunisti v dobrih zvezah z Italijani, pričajo dejstva, da so imeli razni vodilni partizani svoboden dohod, seveda ponoči, v trg k svojcem po informacije.

Nekaj korakov vstran od laškega bunkerja je živel France Košir s svojo ženo, dober katoliški mož. Dne 13. avgusta 1943. sta prišla v njegovo stanovanje dva oborožena partizana in ga ustrelila. Čudno se človeku zdi, kako sta mogla priti komunisti v toliko bližino laškega čuvaja in ta ju ni opazil?

Laška kapitulacija

Ko so zvedeli Lahio o svoji kapitulaciji, so hoteli oditi proti Blokam z vsem orožjem in živim. Poveljnik laškega oddelka se je zelo zoperstavljal izročiti, orožje vaški straži od Sv. Gregorja, kateri je bila podrejena straža na Sedlu. Ljudje so dobili vtis, da bi poveljnik kar najrajši izročil svojo oblast komunistom, s katerimi so imeli pač dogovor glede kapitulacije. Vendar so naši fantje pobrali vse in odpeljali k Sv. Gregorju in od tam proti Turjaku.

Po 12. septembru 1943. je v Sodražici zopet zavihrala komunistična zastava, kakor tudi drugod po Dolenjski. Komunisti so bili dejansko pioni svoje "zmage". Da bi ljudi nekoliko pomirili in jih pridobili na svojo stran, so začeli z mirovno ofenzivo: "Vse je pozabljeno. Nikomur se ni treba bati, da bi se mu kaj zgodilo. Svoji tistih, ki so odšli, naj skušajo dobiti fantje nazaj." Tako so govorili, delali so pa seveda po svoji komunistični morali. Nekaj fantov se je res javilo. Te so odpeljali najprej v Ribnico v sodniške ječe. Potem pa so jih v družbi Jendolskih žrtve postrelili v Jendolu. Tam sta našla smrt mladi student Anton Zajc iz Ži-

maric in elektromonter Ivan Levstik iz Sodražice. Dočim so komunisti ubili na Osolniku Petra Prijatelja in Ivana Pusta iz Sodražice.

V jeseni leta 1943. so komunisti uprizorili v Kočevju narodnopolitanske volitve. Za sodraško občino sta bila izvoljena Ivan Fajdiga iz Sodražice in Alojzij Prijatelj iz Vinc.

Na Vse svete dan so Nemci bombardirali Novo Štifo, kamor so pribežale komunistične brigade iz Ribniške doline pred nemško ofenzivo. Cerkev je utrpela škodo le na šipah, dočim je bila gostilna Fajdiga porušena. Bilo je ob tej priliki tudi nekaj partizanskih žrtve. Na Verne duše so bili Nemci v Sodražici. Tako je trg zopet menjal gospodarja. Po nekaj dneh so ti odšli in prišli zopet komunisti. To stanje se je ponavljalo prav do konca vojske.

Po zimi leta 1944. so komunisti požgali lepo šolsko poslopje v Sodražici s pretvezo, da ne bodo domobranci prišli v trg. Nekako v istem času so komunisti požgali cerkev in župnišče na Gori pri Sodražici.

V jeseni 1944. so komunisti ubili mlado katoliško dekle Zinko Hudolin iz Sodražice tam neke v Krvavih pečeh. Smrt te nedolžne deklice je vzbudila valj ogorčenja pri vseh poštenih ljudeh. Zinka je bila pri svojih sorodnikih na obisku v Robu. Odpeljali so jo s silo in ravnali z njo kot znajo le komunisti ravnati z nedolžnimi dekleti. Baje, je morala umreti počasne smrti.

Nemci so vozili hrano iz Ljubljane za svojo posadko v Kočevju na tovornih avtomobilih in to v koloni. Partizani so navadno nagajali z streljanjem iz zasede. Ko so se Nemci odzvali, so komunisti zbežali od Zlebiča proti Sv. Marku. Tu se je nekega dne vnela precej huda bitka med Nemci in komunisti. Na nesrečo je stal pred svojo hišo cerkvenik Anton Zadnik. Ne more se dognati, ali ga je ubila nemška ali partizanska krogla. Ob isti priliki je bilo zažgano tudi gospodarsko poslopje kmetarja Tankota pri Sv. Marku.

23. aprila 1945. je umrl, zadet od komunistične granate, nadarjen mladenič Jože Arko iz Zapotoka, brat Janeza Arkota, ki so ga komunisti vrgli 1942. v Ledeno jamo v Travnici. Prav tako je bil zadet od komunistične krogle študent France Urh iz Sodražice, sin občinskega tajnika.

Zaradi angleškega verolomstva so bili poslani domobranci iz Koroške Titu v žrelo. Tudi sodraška občina je dala lepo število teh mladih borcev. Z malo izjemo so bili vsi pobiti.

"Zakaj je Sodražica uničena"

in drugi lepi kraji?", se je čutil dobri Tirolec. Tudi jaz in vsak, ki je poštenega in dobrega srca, se vpraša; zakaj? Nobeden odgovor ne more opravičiti ta "zakaj." Le zlo odgovarja, zlo, ki ga sejejo komunisti po celem svetu. In ta odgovor je odgovor pekla in peklenjskih pomagačev — komunistov, ki so veseli le podrtij in požigov; ki rajajo in plešejo po kosteh in v krvi svojih žrtve.

(Konec.)

Moški dobijo delo

Press in Tool Room delavec
SAMO DNEVNI ŠIFT
Dobra plača od ure
Stalno

The H. & P. Die & Stamping Co.
13945 Triskett Rd.

(92)

Ženske dobijo delo

Starejša ženska
Zanesljiva starejša ženska dobi stanovanje, da bi v zameno ob večerih pazila na dva otroka 9 in pol in 5 in pol let stara; nobenega dela. Za pojasnila pokličite ER 1-0659. (89)

MALI OGLASI

Stanovanje iščejo
Štiri do šest sobno stanovanje išče zakonski par brez otrok. Kdor ima kaj naj pokliče PO 1-1068. —(89)

Napredaj hiša

Za dve družini, v izvrstnem stanju, v okolici Nottingham Rd., in Lake Shore Blvd. Vzajem tudi prvo vknjižbo, če želite. Lastnik prodaja sam. Pišite za pojasnila na Box 55 na Ameriško Domovino. (x)

Avto napredaj

Napredaj je 1951 Pontiac 2-door sedan, prav nov. Pokličite IV 1-3376. —(89)

NOV DOM

Tri ali štiri spalnice, kuhinja, jedilnica, družinska soba. Dve spalnice in kopalnica v pritličju, dve spalnice in umivalnica zgoraj. Obložen stropi, posebna soba za razvedrilo, bakreni vodovod, plinska kurjava, cementiran dovoz. Odprto vsak večer in v nedeljo od 2 do 5 ure popoldne.

Harper Marsh Realty
6672 Ridge Rd. Parma, O. (89)

Sobe se odda

Odda se 4 sobe starejšemu zakonskemu paru brez otrok. Za naslov se poizve v našem uredništvu. (89)

Hiša napredaj

Enodružinska hiša s šestimi sobami, garažo, s kurjavo na plin, popolnoma prenovljena, v bližini šol je napredaj. Kličite EX 1-0618. Ogled po dogovoru. (90)

Kraška kamnoseška obrt

15425 Waterloo Rd.
Ivanhoe 1-2237
EDINA SLOVENSKA IZDELAVALNICA NAGROBNIH SPOMENIKOV

Re-Nu Auto Body Co.

Popravimo vaš avto in prebarvamo, da bo kot nov.
Popravljamo body in fenderje. Welding.

JOHN J. POZNIK in SIN
GLenville 1-3830
982 East 152nd Street

MAX'S AUTO BODY SHOP

MAX ZELODEC, lastnik
1109 E. 61 St.
Tel.: Utah 1-3040
Se priporoča za popravila in barvanje vašega avtomobila. Delo točno in dobro.

VAS MUČI REVMAZEM?
Mi imamo nekaj posebnega proti revmatizmu. Vprašajte nas.

MANDEL DRUG
slovenska lekarna
15702 Waterloo Rd.

Moški dobijo delo

OSBORN
NEEDS

BORING MILL

(Horizontal)

ENGINE LATHE

RADIAL DRILL

OPERATORS

(Night Shift)

ASSEMBLERS

(Floor and Bench)

(Day Shift)

Mora imeti svoje orodje
55 ur na teden. Plača od ure.
In druge ugodnosti.

The
Osborn Mfg. Co.
5401 Hamilton Ave.

(92)

OLIVER

needs

TOOL MAKERS

TOOL ROOM MACHINE
OPERATORS

EXTERNAL GRINDER

THREADING & TAPPING
MACHINE OPERATOR

CAMOGRAPH or
OXYGRAPH MACHINE
OPERATOR

Dobra začetna plača

Morajo biti pripravljeni delati vsak šift; prinesite s seboj svoj državljanški papir. Employment urad odprti vsak dan od 8 A.M. do 4:30 P.M.; ob torkih in četrkih tudi od 6:30 do 9 zvečer; ob sobotah od 9 A.M. do pol-dne.

THE OLIVER CORP.
19300 Euclid Ave.
KE 1-0300

(90)

Moški dobijo lahko delo v tovarni

Stalno delo

DNEVNI IN NOČNI ŠIFT

Predznanje ni potrebno

Več del na razpolago

Dobra plača od ure

Metal Finishers, Inc.
1725 E. 27 St.

(92)

AUTOMATIC MULTIPLE
ACME GRIDLEY
OPERATORS

Must be also able to setup
Rotating shift, 1st and 2nd

MACHINE MAINTENANCE
and REPAIRMEN

TOOL and CUTTER
GRINDERS

Samo izučeni za 1. in 2. šift

TOOL and JIG FIXTURE
MEN

Dnevni šift

Dobra plača od ure na vseh
delih. Dobri delavski pogoji.

Z & W Machine
Products, Inc.

5100-16 St. Clair Ave.

(93)

Naredniku ne izgleda niti preveč čudno! — Frank Owings iz Philadelphije je pred dobrimi dvema meseci stopil v vojsko. Visok je šest čevljev in sedem palcev. V vojaškem skladišču so zastoj iskali zanj primerno obleko, tako velike ni bilo. Ni bilo drugega izhoda, možak vezba kar v svoji obleki.

DO YOU GET ENOUGH VITAMINS?

You can't feel and look your best unless you do. If you are in doubt, we invite you to make the following test at our risk.

Get a package of sixty, One-A-Day (brand) Multiple Vitamin Capsules. Take one capsule every day for sixty days. If you are not satisfied your druggist will refund your money. Be sure to get One-A-Day (brand) Multiple Vitamin Capsules, the kind that has this trademark

ONE A DAY

MILES LABORATORIES, INC.
Elihu, Indiana

Charles Dickens:

Velika pričakovanja

"Takih ne bo veliko. Pa tudi nimam namena, da bi po časopisih oglašal: ta in ta se je vrnil iz Botany Baya. Tudi je preteklo že več let. In tudi ne vem, komu naj bi koristilo, če me ovadi. Pa vendar si tole zapomni, Pip: Tudi če bi bila ne-

V blag spomin

TRINAJSTE OBLETNICE SMRTI
PREJUBLJENE IN NIKDAR
POZABLJENE HČERE IN
SESTRE

AGNES ZOBEC

ki je v cvetu življenja za vedno v
Bogu zaspala dne 3. maja 1938

V poletju cvetje vse je prebujeno
le Tebe ni, Ti cvetka krasna,
ker minilo je že trinajst let,
odkar usahnil je Tvoj cvet.

Z ljubeznijo mislimo na Tebe,
ker si tako rada imela nas vse,
v naših srcih vlada žalost,
ko spomin na Tebe budimo.

Draga hči in ljubljena sestra,
vse prezgodaj si nas zapustila,
spomin na Tebe, draga Agnes,
bo živel med nami do konca dni.

Zalujoči ostali:

FRANK in AGNES ZOBEC, starši;
FRANK, EDWARD, ALPHONSE,
bratje;
FRANCES, VIDA, EMILY, ESTHER,
sestre;
TETA in STRIC.
Cleveland, O., 3. maja 1951.

V blag spomin

ČETRTE OBLETNICE SMRTI
NAŠEGA DRAGEGA SO-
PROGA IN OČETA

Joseph Polanc

ki je za vedno zatisnil svoje
oči dne 3. maja 1947

Štiri leta je že poteklo,
kar si nas zapustil Ti,
oh, kako prazno je življenje,
odkar Te več med nami ni.

Dragi soprog, ljubi oče,
na grob Tvoj nam spomini hite,
počivaj mirno v hladnem grobu
in v Bogu večno veseli se.

Zalujoči ostali:

URSULA, soproga;
LOUISE ZAGORC, hči;
JOSEPH, JOHN, VINCENT,
sinovi.

Cleveland, O., 3. maja 1951.

ko je tudi mene zaprisegel pred
davnim časom na pokopališču,
in kako je sinoči opisoval, da
je v samotni prisegal na svoje
sklepe.

Zdaj je imel na sebi mornar-
sko popotno obleko. Podoben
je bil človeku, ki prodaja pa-
pige in cigare. Zato sva se mo-
rala pogovoriti, kako se bo pre-
oblekel tukaj. On je posebno
veliko dajal na moč kratkih
hlač, češ da človeka najbolj pre-
naredijo. V duhu si je že izbral
obleko, ki bi bil v nji nekaj
vmesnega med dekanom in zo-
barjem. Precej sem si moral
prizadejati, preden sem mu do-
povedal, da bi se mu še najbolj

podajala obleka premožnega
kmeta; lase si bo ostrigel na
kratko in se tudi malo napudral.
Ker ga postrežnica in njena ne-
čakinja še nista videli, sva skle-
nila, da jima ne sme prej pred-
oči, dokler ne bo preoblečen.

Morda se bo komu zdelo, da
je pripravljanje takih varnost-
nih odredb igrača; jaz pa sem
bil tako omamljen in raztresen,
da sem se jih mogel lotiti šele
ob dveh ali treh popoldne. Pro-
vis naj bi med mojo odsotnostjo
ostal v stanovanju zaklenjen in
ne bi smel nikomur in pod no-
benim pogojem odpreti.

Večel sem, da je ob Essex
Street dostojna stanovska hi-
ša, ki s svojim ozadjem gleda
na Temple in bi skozi svoje okno
lahko koga poklical, ki tam
stanuje. Stopil sem torej naj-
prej tja in imel srečo, da sem
svojemu stjcu Provisu zagoto-
vil sobo v drugem nadstropju.
Nato sem šel od trgovine do tr-
govine in nakupil vse potrebno,
da Provisa preoblečem. Nato
sem na lastno roko zavil še v
Little Britain. Mr. Jagers je

bil pri svojem pisalniku, pa je
ob mojem vstopu takoj vstal in
odšel k ognju.

"Zdaj pa le previdni bodite,
Pip," mi je dejal.

"Bom, gospod," sem odgovo-
ril. Po poti sem namreč pre-
misli, kako bom govoril.

"Nikar se ne izpostavljajte in
ne izpostavljajte nikogar dru-
goga. Zapomnite si — nikogar!
Tudi meni ničesar ne pravite.
Ne maram ničesar vedeti, nisem
radoveden."

Seveda sem takoj videl, da
mu je Provisov prihod znan.

"Mr. Jagers, prišel sem se sa-
mo zagotoviti, da je resnica, kar

Kadar nameravate kupiti ali
prodati hišo ali trgovino se
zanesljivo obrnite do

LAKELAND
REALTY CO.

KE 1-6681 RE 1-7571
15604 Waterloo Rd.

Vprašajte za
Frank Dragolich

THE MAY CO.'S BASEMENT

Mi dajemo in zamenjamo Eagle znamke

Style A

Perfect
Gift
for
Mother's
Day

Style B

Navy

Brown

Green

Red

Washable, Sheer, Flock Dot
VOILE DRESSES

SIZES 12 to 42

Style A. That wonderful material women
love for late Spring and Summer
can be yours at this low price—
one of lovely styles is this one in
permanent flock dot voile with
white waffle pique trim. Navy,
green, red. Sizes 12 to 20.

Style B. Permanent flock dot voile with
white eyelet trim. Navy, green,
brown. Sizes 14 to 42.

2.98

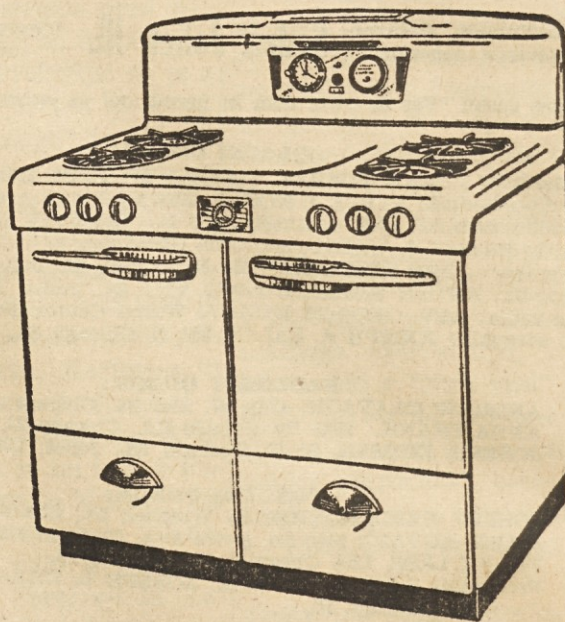
Mail and Phone Orders Filled—Call Cherry 1-3000
Basement Housedress Department

mi je on povedal. Nnam nobe-
nega upanja, da bi bil človek
lagal, vendar pa hočem stvar

ugotoviti."
(Dalje prihodnjič)

Made the way you'd make it
FOR YOUR DREAM KITCHEN!

your new

Magic Chef
GAS RANGE

SO much fun
to cook on—

SO easy to use
and clean—

SO very
beautiful!—

Put it in your kitchen now for only

\$244.50

Only 25% down

Balance in easy payments

PRI NAKUPU NOVE PEČI VZAMEMO STARE
UGODNO NA RAČUN

NORWOOD APPLIANCE & FURNITURE

—ODPRTO ZVEČER—

6202 ST. CLAIR AVE.

JOHN SUŠNIK

EN 1-3634

MORE WOMEN COOK ON Magic Chef THAN ON ANY OTHER RANGE

Zadnja prilika, da vidite

"Triglavske Strmine"

v četrtek zvečer 3. maja samo ob 8:30

Videli boste tudi

John Carroll v "Surrender"

Vrata odprta ob 6:15 samo za ta večer
Predstava začne ob 6:45

NORWOOD THEATRE

6210 ST. CLAIR AVE.

Cenjeni javnosti v naznanje!

TONY in JEAN PERUSEK, ki sta prej lastovala
Oxford Tavern na E. 63. cesti v Clevelandu, sta zdaj od-
prla novo gostilno, ki se imenuje

TOWN HOUSE

92 Erie St.

Willoughby, Ohio

(Nahaja se tik mostu na cesti št. 20 in Vine St.)

Ob petkih večer igrajo električne orgle, ob sobotah
zvečer pa 3 komadi orkester. Točna in prijazna postrež-
ba. Vsak nam je prijazno dobrodošel!

Jos. Zele in Sinovi

POGREBNI ZAVOD

6502 ST. CLAIR AVENUE

Tel.: ENdicott 1-0583

COLLINWOODSKE URA

452 E. 152nd STREET

Tel.: IVanhoe 1-3118

Avtomobili in bolniški voz redno in ob vsaki uri na razpolago.

Mi smo vedno pripravljeni z najboljšo postrežbo.

Pevski zbor Triglav

KONCERT

V SACHSENHEIM AUDITORIUM
7001 Denison Avenue

v nedeljo 6. maja 1951 ob 4:00 pop. domača zabava

V DOMU ZAPADNIH SLOVENCEV
6818 Denison Avenue

Godba Stan's Polka Knights